

Finanční stráž populární nebyla, říká autorka detektivek z Králík

Historička a pedagožka Univerzity Pardubice Marie Macková vydala nedávno historický a zároveň detektivní román Příběh staré šperkovnice. Stejně jako ve své první knize se vrací v čase do Králík druhé poloviny 19. století.

Jaroslav Hubený
redaktor MF DNES

ÚSTÍ NAD ORLICÍ Narodila se v Lanškrouně, žije v Ústí nad Orlicí, přednáší na pardubické univerzitě. Historička Marie Macková je autorkou jedenácti samostatných odborných monografií, na dalších historických pracích se podílela jako spoluautorka. V posledních letech relaxuje nejen návštěvou divadelních představení či cestováním, ale také tím, že své oblíbené 19. století prožívá i v příbězích vymyšlených postav.

Jak v případě prvního románu Příběh vzácné tabatěrky, tak v novém volném pokračování Příběhu staré šperkovnice jsou centrem děje Králík druhé poloviny 19. století. Hlavní postavou je vždy komisař finanční stráže Eduard Plisček, který se potýká nejen s pašeráky, ale i se záhadnými vraždami.

S jakými ohlasy se setkáváte od čtenářů, kteří už stihli přečíst i vaši druhou knihu?

Zatím jsem potkala spíš tvůrdné. Třeba „Čtenáři je řada postav sympatická a těší se, až se znovu objeví“. Docele si cením i charakteristiky „jedovatosti, v míře neškodné“. Ovšem například kolegové z oboru už našli a nesmlčeli i jeden „úlet“ od reality 19. století - prozrazovat ho však nebudu.

Je těžší napsat odbornou monografii, anebo detektivní román? Nevím, oboje mě baví.

Co bylo tím hlavním impulsem, proč jste se rozhodla „změnit žánr“?

Nejspíš zvědavost. Zkusit, jestli se mi povede zaujmout čtenáře beletrie.

Proč jste zvolila do centra dění zrovna finanční stráž, které zjevně jako vyšetřovatelův fandíte víc než četníkům? Měla tehdy v 19. století výsádek postavení než dnešní Celní úřad?

S novou knihou Čtenáři se mohou začít do detektivek Marie Mackové s názvem Příběh staré šperkovnice. Foto: Radek Kalhous, MAFFRA

Někdo finanční stráž fandit musí - z podstaty věci ve své době moc populární nebyla. Na rozdíl od četníků neměla v náplni práce hájit zájmy zákonů dbalých obyvatel, ale především zájem státu. To nemuselo být některým lidem příjemné. Porovnat ji s dnešním úřadem dost doboře neumím.

V Králíkách nyní připravují stálou expozici celnictví v budově bývalého gymnázia na náměstí. Nebyla jste už požádána o spolupráci při přípravě expozice jako expert na pašeráky a finančníky? O finanční stráž v Čechách mezi léty 1843 a 1918 jsem napsala i odbornou knihu, vyšla v únoru 2017. „Králíky“ jsou v ní obsaženy jako případová studie. V kontaktu jsem byla s kolegy z tamního městského muzea. Domnívám se, že chýstáné expozice se bude věnovat meziválečnému Československu, což už není doba, kterou bych zkoumala.

Že se vám daří promítnout do děje jaksi nenápadně i znalost evropských dějin, zázemí bitevních polí či tehdejších zákonů, tolik nepřekvapí, ale v obou románech se vám také podařilo za-

Finanční stráž v Čechách 1842 - 1918

Pod tímto titulem vydaným letos Univerzitou Pardubice přibližuje historička Marie Macková poprvé celkové dějiny tohoto zvláštního **unifomovaného ozbrojeného sboru** s civilním vedením a převážně úřednickými povinnostmi tak, jak jej stvořila administrativní habsburské monarchie ve druhé čtvrtině 19. století. Úkolem finanční stráže bylo **bránit podlouhému obchodu** a veškerým důchodovým deliktům ze strany veřejnosti, odhalovat podobná přestoupení ze strany úřadů a jejich zaměstnanců, poskytovat všestrannou podporu dalším prováděcím úřadům, **zabírat vstup do země** lidem bez odpovídajících dokladů, znemožnit opuštění země lidem, kteří k tomu nebyli oprávněni, a v předpisem vyjmenovaných případech pomáhat se zajištěním veřejné bezpečnosti. Finančové se zaměřovali hlavně na kontroly v trafikách, lihovarech, pivovarech a cukrovarech. Při **hobách za pašeráky** nesměli překročit státní hranici, také bylo stanoveno, jak hluboko do vnitrozemí může být pašerák stíhán.

svěcené vystihnout atmosféru malého města a charakter postav rozličných profesí a postavení. Čemu za toto umění vděčíte?

Snad střípkům vyprávění. A vyprávění je zakódováno v každém z nás z těch dávných časů, kdy bylo třeba naslouchat příběhům bardů.

V nové knize napětí obstarává motiv řetězení předcházejících maskovaných úmrtí pokračující v době otevření děje. Ten však „zlidšťujete“ mnoha dalšími motivy. Dá se říci, že bez té mnohotvárnosti obrazů by vás psaní beletrie ani nebvavilo?

Ani žánr historické krimi by neměl být jenom souvislou řadou precizně vykonstruovaných a čtenáři naservirovaných mordů. To by pak nebylo to správné počtení.

Velmi důležité místo v ději této historické detektivek hraje klášter servitů na Hoře Matky Boží nad městem Králíky a jeho obyvatelé. Čím je tento cíl poutníků pro vás osobně?

Mám tu výhodu, že do Králík mohu jezdit jako návštěvnice, a když se vyškábrá z města až na schodiště poutního areálu - nejlépe na začát-

ku září a ve všední den, když tam je minimum poutníků a turistů - vždycky si uvědomím, jak moc mám ráda hory lemující sever české kotliny.

Máte v žánru historické detektivek nějaké vzory?

„Z obou knih je velmi jednoduché udělat dějiny správy, tedy obor, který na fakultě přednáším.“

Marie Macková

● Rodačka z Lanškrouna. Archivářka, historička, věnuje se regionální historii okresu Ústí nad Orlicí a dějím správy. Dále se věnuje církevním a vojenským dějinám, dějinám Němců v Čechách a historii tabákového průmyslu v habsburské monarchii. To vše především v 19. století.

● Studovala na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V letech 1993-2001 byla ředitelkou Státního okresního archivu v Ústí nad Orlicí. Od roku 2001 je pedagožkou Ústavu historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice.

● Výběr z titulů autorky: Z dějin české každodennosti: život v 19. století (spoluautorka), Voršilky v Čechách do roku 1918, To byla c. k. Trafička, Mladší princ: Karl Gustav Wilhelm Hohenlohe-Langenburg (1777 - 1866), Finanční stráž v Čechách 1842-1918, Příběh vzácné tabatěrky, Příběh staré šperkovnice

Ráda si přečtu práce leckoho, ale je pohodlnější zůstat sama sebou. Na někoho nemám a na někoho mít nechtí.

Neobáváte se, že si někteří vaši studenti na pardubické univerzitě budou chtít s vámi raději povídat o detektivkách než o tématech historických učebnic?

Klidně. Z obou detektivek je velmi jednoduché udělat dějiny správy, tedy obor, který na fakultě přednáším především, včetně pohovoru u zkoušky.

Finanční stráž populární nebyla, říká autorka detektivek z Králík

3.4.2017 Mladá fronta DNES str. 16 Kraj Pardubický

Jaroslav Hubený Univerzita Pardubice

Historička a pedagožka **Univerzity Pardubice** Marie Macková vydala nedávno historický a zároveň detektivní román Příběh staré šperkovnice. Stejně jako ve své první knize se vrací v čase do Králík druhé poloviny 19. století.

ÚSTÍ NAD ORLICÍ Narodila se v Lanškrouně, žije v Ústí nad Orlicí, přednáší na **pardubické univerzitě**. Historička Marie Macková je autorkou jedenácti samostatných odborných monografií, na dalších historických pracích se podílela jako spoluautorka. V posledních letech relaxuje nejen návštěvou divadelních představení či cestováním, ale také tím, že své oblíbené 19. století prožívá i v příbězích vymyšlených postav. Jak v případě prvního románu Příběh vzácné tabatěrky, tak v novém volném pokračování Příběhu staré šperkovnice jsou centrem děje Králíky druhé poloviny 19. století. Hlavní postavou je vždy komisař finanční stráže Eduard Plisček, který se potýká nejen s pašeráky, ale i se záhadnými vraždami.

* S jakými ohlasy se setkáváte od čtenářů, kteří už stihli přečíst i vaši druhou knihu?

Zatím jsem potkala spíš ty vlídné. Třeba „čtenáři je řada postav sympatická a těší se, až se znovu objeví“. Docela si cením i charakteristiky „jedovatosti, v míře neškodné“. Ovšem například kolegové z oboru už našli a nesmlčeli i jeden „úlet“ od reality 19. století - prozrazovat ho však nebudu.

* Je těžší napsat odbornou monografii, anebo detektivní román?

Nevím, oboje mě baví.

* Co bylo tím hlavním impulsem, proč jste se rozhodla „změnit žánr“?

Nejspíš zvědavost. Zkusit, jestli se mi povede zaujmout čtenáře beletrie.

* Proč jste zvolila do centra dění zrovna finanční stráž, které zjevně jako vyšetřovatelům fandíte víc než četníkům? Měla tehdy v 19. století výsadnější postavení než dnešní Celní úřad?

Někdo finanční stráž fandit musí -z podstaty věci ve své době moc populární nebyla. Na rozdíl od četníků neměla v náplni práce hájit zájmy zákonů dbalých obyvatel, ale především zájem státu. To nemuselo být některým lidem příjemné. Porovnat ji s dnešním úřadem dost dobře neumím.

* V Králíkách nyní připravují stálou expozici celnictví v budově bývalého gymnázia na náměstí. Nebyla jste už požádána o spolupráci při přípravě expozice jako expert na pašeráky a finančáky?

O finanční stráž v Čechách mezi léty 1843 a 1918 jsem napsala i odbornou knihu, vyšla v únoru 2017. „Králíky“ jsou v ní obsaženy jako případová studie. V kontaktu jsem byla s kolegy z tamního městského muzea. Domnívám se, že chystaná expozice se bude věnovat meziválečnému Československu, což už není doba, kterou bych zkoumala.

* Že se vám daří promítnout do děje jaksi nenápadně i znalost evropských dějin, zázemí bitevních polí či tehdejších zákonů, tolik nepřekvapí, ale v obou románech se vám také podařilo zsvěceně vystihnout atmosféru malého města a charakter postav rozličných profesí a postavení. Čemu za toto umění vděčíte?

Snad střípkům vyprávění. A vyprávění je zakódováno v každém z nás z těch dávných časů, kdy bylo třeba naslouchat příběhům bardů.

* V nové knize napětí obstarává motiv řetězení předcházejících maskovaných úmrtí pokračující v době otevření děje. Ten však „zlidšťujete“ mnoha dalšími motivy. Dá se říci, že bez té mnohotvárnosti obrazů by vás psaní beletrie ani nebavilo?

Ani žánr historické krimi by neměl být jenom souvislou řadou precizně vykonstruovaných a čtenáři naservírovaných mordů. To by pak nebylo to správné počtení.

* Velmi důležité místo v ději této historické detektivky hraje klášter servitů na Hoře Matky Boží nad městem Králíky a jeho obyvatelé. Čím je tento cíl poutníků pro vás osobně?

Mám tu výhodu, že do Králík mohu jezdit jako návštěvnice, a když se vyškrábu z města až na schodiště poutního areálu – nejlépe na začátku září a ve všední den, když tam je minimum poutníků a turistů – vždycky si uvědomím, jak moc mám ráda hory lemující sever české kotliny.

* Máte v žánru historické detektivky nějaké vzory?

Ráda si přečtu práce leckoho, ale je pohodlnější zůstat sama sebou. Na někoho nemám a na někoho mít nechci.

* Neobáváte se, že si někteří vaši studenti na **pardubické univerzitě** budou chtít s vámi raději povídat o detektivkách než o tématech historických učebnic?

Klidně. Z obou detektivek je velmi jednoduché udělat dějiny správy, tedy obor, který na fakultě přednáším především, včetně pohovoru u zkoušky.

Finanční stráž v Čechách 1842 - 1918

Pod tímto titulem vydaným letos **Univerzitou Pardubice** přibližuje historička Marie Macková poprvé celkové dějiny tohoto zvláštního uniformovaného ozbrojeného sboru s civilním vedením a převážně úřednickými povinnostmi tak, jak jej stvořila administrativa habsburské monarchie ve druhé čtvrtině 19. století. Úkolem finanční stráže bylo bránit podloudnému obchodu a veškerým důchodkovým deliktům ze strany veřejnosti, odhalovat podobná přestoupení ze strany úřadů a jejich zaměstnanců, poskytovat všestrannou podporu dalším prováděcím úřadům, zabraňovat vstupu do země lidem bez odpovídajících dokladů, znemožnit opuštění země lidem, kteří k tomu nebyli oprávněni, a v předpisem vyjmenovaných případech pomáhat se zajištěním veřejné bezpečnosti. Financové se zaměřovali hlavně na kontroly v trafikách, lihovarech, pivovarech a cukrovarech. Při honbách za pašeráky nesměli překročit státní hranici, také bylo stanoveno, jak hluboko do vnitrozemí může být pašerák stíhán.

„Z obou knih je velmi jednoduché udělat dějiny správy, tedy obor, který na fakultě přednáším.“

Marie Macková

* Rodačka z Lanškrouna. Archivářka, historička, věnuje se regionální historii okresu Ústí nad Orlicí a dějinám správy. Dále se věnuje církevním a vojenským dějinám, dějinám Němců v Čechách a historii tabákového průmyslu v habsburské monarchii. To vše především v 19.

* Studovala na Filozofické fakultě **Univerzity** Palackého v Olomouci. V letech 1993-2001 byla ředitelkou Státního okresního archivu v Ústí nad Orlicí. Od roku 2001 je pedagožkou Ústavu historických věd **Fakulty filozofické Univerzity Pardubice**.

* Výběr z titulů autorky: Z dějin české každodennosti: život v 19. století (spoluautorka), Voršilky v Čechách do roku 1918, To byla c. k. Trafika, Mladší princ: Karl Gustav Wilhelm Hohenlohe-Langenburg (1777 – 1866), Finanční stráž v Čechách 1842-1918, Příběh vzácné tabatěrky, Příběh staré šperkownice

Foto popis| S novou knihou Čtenáři se mohou začíst do detektivky Marie Mackové s názvem Příběh staré šperkownice.

Foto autor| Foto: Radek Kalhous, MAFRA

O autorovi| Jaroslav Hubený, redaktor MF DNES

Regionální mutace| Mladá fronta DNES - pardubický kraj